

Nationell obduktionsverksamhet 2018

Bakgrund

Alla djurägare med lantbrukets djur; nöt, får, get, gris, fjäderfä, hägnad hjort, hägnad ren, alpacka, bison och vattenbuffel, har rätt att få sina djur obducerade till ett kraftigt reducerat pris med hjälp av det statliga obduktionsanslaget. Obduktionerna sker på fem olika platser i Sverige; Uppsala, Karlskoga, Visby, Skara och Kristianstad. Transporten av djur från gård till obduktionslaboratorium sker huvudsakligen av Svensk Lantbrukstjänst eller av djurägaren själv, beroende av de olika laboratoriernas förutsättningar.

Att obducera djur är en viktig del av den nationella övervakningen av allvarliga smittsamma sjukdomar i landet. Det är dessutom ett ovärderligt verktyg för fältverksamma veterinärer i arbetet med att ställa rätt diagnos. Rätt diagnos är grunden för en ändamålsenlig och förebyggande veterinärmedicinsk rådgivning samt för att kunna sätta in korrekta behandlingsåtgärder. För djurägarna är det en stor hjälp att snabbt kunna få veta vad som orsakat djurets sjukdom/död och kunna utesluta olika sjukdomar. Därmed ökar chansen att förhindra att fler djur drabbas av samma problem.

Obduktionsverksamhet av djur är en komplex verksamhet. Först måste djurägaren få en remiss från en veterinär. Därefter måste djuret så fort som möjligt transporteras till ett obduktionslaboratorium. Tar det för många dagar kommer kroppen bli för rutten och förutsättningarna för en diagnos försämras. När veterinären obducerar djuret, tas ofta olika prover som skickas till laboratorium för analys. Vanligen tas prover för histologi, vilket innebär att man tittar på små vävnadsbitar i mikroskop. En histologisk undersökning innebär att man kan titta närmare på olika organ för att förstå vad orsaken är. Andra analyser kan vara att man letar efter bakterier, parasiter eller virus. Efter utförd obduktion skickas ett preliminärt svar till remitterande veterinär och när alla provsvar är färdiga skriver den obducerande veterinären en slutrapport till både djurägaren och den remitterande veterinären.

Aktiviteter under 2018

Under 2018 har över 2 000 lantbruksdjur obducerats. Obduktionsverksamheten medför att flera viktiga och allvarliga infektionssjukdomar upptäckts. Dessa sjukdomar kallas epizootiska och anmälningspliktiga sjukdomar, vilka övervakas av staten.

Under 2018 har flera fall av olika anmälningspliktiga sjukdomar påvisats bl. a. Frasbrand, Elakartad katarralfeber och Listeria. Inom obduktionsverksamheten tas även rutinmässigt prover för att upptäcka olika allvarliga smittsamma sjukdomar. Exempel på sjukdomar som övervakas på detta sätt är Paratuberkulos, BSE, Scrapie, Salmonella, PRRS, Svinpest och Brucellos. Utöver kontrollen av dessa sjukdomar så har många olika diagnoser avseende olika produktionssjukdomar ställts och därmed bidragit till att veterinären och djurägaren kunnat vidta nödvändiga åtgärder på gård och sätta in lämplig behandling till andra djur i besättningen. Rätt diagnos då sjukdomen orsakats av en bakterie innebär också att veterinären kan välja rätt sorts antibiotika. Då en bakterie hittats som sjukdomsorsak görs alltid en så kallad resistensbestämning, där det framgår vilka olika antibiotikatyper som bakterien är känslig respektive okänslig för. Detta innebär att veterinären får information om vilket antibiotikum som kan användas och därmed minskas risken för resistensutveckling. Något som har stor betydelse för både människor och djur i framtiden.

Laboratoriet i Kristianstad är den obduktionsplats som obducerar flest djur i landet. Under 2018 fattades beslutet att flytta denna verksamhet till Konvex lokaler i Krutmöllan utanför Lund. Denna förändring kommer innebära en enklare hantering, både innan och efter obduktion. Den nya obduktionslokalen kommer att färdigställas under 2019 och inflyttningen i den nya lokalen är planerad till augusti/september 2019.

Det veterinära företaget Animalycen, som under två år har obducerat djur i Skara, beslutade under året att upphöra med sin verksamhet. Gård & Djurhälsan beslutade att ta över verksamheten från och med januari 2019. I samband med denna förändring bestämdes att obduktionerna kring Skara under 2019 ska ingå i ett pilotprojekt, där vi utreder om obduktion på gård är ett realistiskt alternativ till obduktion på laboratorium.

Under obduktionerna tas många fotografier på olika påvisade förändringar. Dessa bilder har ett mycket stort utbildningsvärde för veterinärstudenter och veterinärer. För att ta tillvara på denna kompetenshöjande möjlighet inledde Gård & Djurhälsan under 2018 ett arbete med att ta fram ett bildarkiv som är tänkt vara ett levande arkiv, där både bilder som redan finns läggs in och där bilder i framtiden kan läggas in rutinmässigt. Förhoppningen är att arkivet ska öka både intresset och kunskapen i patologi och våra djurs sjukdomar.